

Toelichting op de Verordening sociaal domein Alphen aan den Rijn

Vanaf 2015 verandert er veel in het sociaal domein. De meest belangrijke aandachtsgebieden in het sociaal domein zijn zorg, welzijn, werk, inkomen, onderwijs, gezondheidszorg en vrije tijdsbesteding. Door de invoering van de nieuwe Jeugdwet, de Participatiewet en de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning is de gemeente Alphen aan den Rijn verantwoordelijk voor de ondersteuning en dienstverlening aan een grotere groep inwoners.

Deze extra verantwoordelijkheid biedt kansen voor de gemeente en voor onze inwoners:

- Kansen om verbindingen te leggen tussen de verschillende terreinen in het sociaal domein. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor een integrale benadering/bredere kijk op vraagstukken.
- Kansen om maatwerk te bieden bij het zoeken naar oplossingen. Hierbij gaan we uit van de inwoner of het gezin en betrekken we deze in de oplossingen.
- Kansen voor minder bureaucratie, korte lijnen, kleinschalige dienstverlening, dichtbij de inwoners, duurzame oplossingen, snellere signalering en tijdig ingrijpen bij knelpunten of problemen.
- Kansen voor kwaliteit- en doelmatigheidsvergroting.

In deze toelichting wordt de verordening artikelsgewijs toegelicht. Het algemene deel schetst de visie achter deze verordening en de ontwikkelingen voor de toekomst. De manier waarop de gemeente mensen helpt om deel te nemen aan de samenleving verschuift van 'zorgen voor' naar 'zorgen dát'. Dit heeft ook gevolgen voor de professional die aan de slag gaat met hulpvragen van onze inwoners.

Onze inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven. Wij geloven in de mogelijkheden van onze inwoners om deze verantwoordelijkheid te nemen. De meeste inwoners zijn in staat om vanuit eigen kracht zelf hun vraagstukken op te lossen. Daar waar dat niet lukt, staan familieleden, burens of vrienden klaar om te helpen. Als gemeente ondersteunen we dit door het in stand

houden van algemene voorzieningen die eigen kracht en het helpen van elkaar mogelijk maken. Daarom ondersteunen wij eigen initiatief van inwoners.

Als het inwoners niet lukt, zelf of met hulp van het sociaal netwerk, vraagstukken op te lossen, helpen de gemeente en haar partners door vroegtijdig de juiste weg te wijzen of een helpende hand toe te steken. Vroegtijdige signalen pakken we zo snel mogelijk op en we voorkomen dat inwoners in problemen komen.

Als ondanks eigen kracht en preventieve inzet een inwoner toch een extra vorm van ondersteuning nodig heeft, zien wij als gemeente de opdracht die ondersteuning te organiseren. We sturen erop dat deze ondersteuning zo veel mogelijk gericht is op het versterken van de eigen kracht van de inwoner, het gezin en de kracht van het sociaal netwerk. Waar mogelijk houden inwoners daarbij de regie, zij kunnen immers zelf het beste aangeven wat ze willen en nodig hebben.

Deze visie op de kracht van onze inwoners en onze rol om hen daar in te ondersteunen vraagt om een integrale benadering van vraagstukken. Niet voorzieningen, maar de resultaten die de inwoner en/of het gezin wil bereiken staan centraal. De voorzieningen of oplossingen die nodig zijn, zijn ondergeschikt aan het resultaat. We gaan uit van de mogelijkheden van inwoners. De focus ligt op wat iemand wél kan in plaats van op wat iemand niet kan.

Om dit te bereiken gebruiken wij de nieuwe opgaven op het gebied van Jeugd, Werk en Wmo om deze transformatie verder te helpen: van het huidige aanbod, de huidige structuren en de huidige organisaties naar een kijk op onze inwoners vanuit hun eigen leefwereld. Deze verordening draagt bij aan deze transformatie.

In onze gemeente willen we de vraagstukken integraal en in de kern aanpakken. Echter het landelijk beleid kent nog niet één wet, maar hanteert diverse wetten. Desalniettemin heeft de gemeente in deze verordening voor de drie aparte wetten (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) integraal beschreven wat de manier van benadering van hulpvragen is. In aparte hoofdstukken zijn de bepalingen

uitgewerkt die specifiek voor één wet gelden. Het totaal van deze hoofdstukken geeft kaders voor de beslissing op een aanvraag.

De toegang tot de ondersteuning en dienstverlening op het sociale domein in Alphen aan den Rijn is integraal en gebiedsgericht. Dit betekent dat in alle gebieden, alle disciplines vertegenwoordigd zijn en dat zij met elkaar het toegangs- en ondersteuningsnetwerk vormen. Deze ondersteuningsnetwerken kijken samen met de inwoner naar de volledige situatie.

Deze leefwereld gaat verder dan enkel de drie wetten die opgenomen zijn in deze verordening. Het is onze ambitie deze verordening in de komende jaren uit te laten groeien tot één brede 'Verordening sociaal domein'. Om deze reden is bijvoorbeeld de ondersteuning bij inkomensvraagstukken nu al in de integrale werkwijze van deze verordening verwerkt.

Met de komst van de nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheden ontstaat voor alle gemeenten in Nederland een pioniersfase. Voor de meest optimale dienstverlening aan onze inwoners is geregelde evaluatie en bijstelling van deze verordening te verwachten en gewenst. Latere versies van deze verordening verrijken we met andere maatschappelijke terreinen die opgenomen kunnen worden in het integrale deel van de verordening.

Zoals eerder aangegeven gaat de gemeente Alphen aan den Rijn bij het invullen van haar verantwoordelijkheden in het sociaal domein uit van een vraaggestuurde dienstverlening. Dit betekent dat de dienstverlening van de gemeente en de ondersteuning die de gemeente inzet, aansluit op de wensen, persoonskenmerken, veiligheid, ontwikkeling, gezinssituatie en mogelijkheden van de inwoner.

Er wordt ingezet op het versterken van het vermogen van inwoners en hun omgeving om zelf oplossingen te formuleren en te realiseren. Dit betekent dat we sturen op duurzame oplossingen, door in de onderbouwing van de ondersteuningskeuze deze aspecten af te wegen:

1. Betrokkenheid: is de inwoner optimaal betrokken?

2. Effectiviteit: is het een oplossing voor het probleem?
3. Efficiency: wat kost deze oplossing op korte en lange termijn?
4. Wet- en regelgeving: mag het?

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Niet overnemen maar aanvullen;
- Inwoners de kans geven hun eigen kracht te vinden en in te zetten;
- Niet uitgaan van vaststaande, vooraf beschreven producten en diensten maar van maatwerk;
- Uitgaan van een nadrukkelijke vrije handelingsruimte en mandaat voor de professional om ontschot 'te doen wat nodig is';
- Uitgaan van variëteit als norm in plaats van de te beargumenteren uitzondering;
- Niet beslissen over inwoners maar in gesprek gaan met inwoners;
- Uitgaan van het gehele huishouden en dit huishouden betrekken in de oplossingen;
- Ernaar streven inwoners zo veel mogelijk onafhankelijk te maken of te houden van gemeentelijke ondersteuning;
- De tijd nemen de inwoner en zijn sociaal netwerk te kennen, de specifieke situatie te onderzoeken en de ondersteuning daaraan aan te passen.

Deze verordening geeft invulling aan de bovenstaande uitgangspunten. De verordening geeft invulling aan één integraal proces in het sociaal domein met als vertrekpunt: 'één individu of gezin, één plan'. De vraag staat centraal in één proces, waarbij wordt gezocht naar maatwerk en verbinding op het gehele sociale domein (ongeacht de vraag van de inwoner en het terrein waarbinnen de vraag valt).

Inwoners die zich met hulpvragen bij de gemeente melden, kunnen van de gemeente verwachten dat zij goed onderzoek verricht en dat dit onderzoek in goede samenspraak met de inwoners om wie het gaat uitgevoerd wordt. Samen met

betrokkenen komt de gemeente tot een zo goed mogelijk afgestemde dienstverlening.